

Collectie Vraag 1

Een leescultuur op school is van heel veel factoren afhankelijk. Een goede collectie is daar een van. Daarom is het belangrijk om input op te halen bij de gebruikers van de collectie over hoe de collectie eruit zou moeten zien.

Welke manieren gebruik(en) jij/jullie om input te verzamelen voor de collectie?

Hoe kun je vervolgens die aangeschafte collectie onder de aandacht brengen bij het hele team? (Want die docenten Nederlands zorgen er wel voor dat die leerlingen in aanraking komen met die collectie.)

Collectie Antwoord 1

- Voorbeelden van mogelijke manieren om input te verzamelen zijn:
  - Een vragenlijst maken en de link daarvan verwerken in de wekelijkse personeelsnieuwsbrief;
  - Een enquête houden onder leerlingen;
  - De leerlingenraad bevragen;
  - Spaarpotjes in school verspreiden waar men aanschafsuggesties in kan doen;
- Voorbeelden van manieren om de collectie onder de aandacht te brengen zijn:
  - Een column schrijven voor de personeelsnieuwsbrief;
  - In de teamkamer een hoekje/plank inrichten waar nieuwe boeken worden uitgelicht;
  - Bij verschillende lessen een boekpromotie doen of een andere werkvorm;

Collectie Vraag 2

Leerling casus:

Mats is 14 jaar oud, zit in de 2^e klas vmbo met een technisch profiel en leest eigenlijk het liefst alleen maar Engels (daar is hij veel beter in) en dan vooral manga's. Hij houdt van spanning, gamen, anime kijken en chillen met vrienden.

Welke boeken zou je kunnen aanraden?

Collectie Antwoord 2

- We zijn benieuwd welke boeken jullie zouden aanraden; deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Collectie Vraag 3

De collectie is onderdeel van wat men de leesomgeving noemt, wat weer bijdraagt aan de leescultuur op school. Andere onderdelen van de leesomgeving zijn bijvoorbeeld de plek waar de collectie zich bevindt en een plek/plekken waar leerlingen zich kunnen terugtrekken om te kunnen lezen.

Hoe kun je alle docenten betrekken bij die leesomgeving op school?

En welke aanpassingen in school zouden er gedaan kunnen worden om met z'n alle tot een fijne leesomgeving te komen?

Collectie Antwoord 3

- Voorbeelden van mogelijke manieren om het hele team betrekken bij de leesomgeving zijn;
  - Lezen schoolbreed inzetten en ook zo benoemen in je taalbeleid en leesplan;
  - Docenten van allerlei secties volgen de training Lezen en hoe?
  - Elke studiedag stilstaan bij dat lezen van ons allemaal is en dat taalonderwijs door elke docent gegeven wordt;
- Voorbeelden van mogelijke aanpassingen die men zou kunnen doen om tot een fijne leesomgeving te komen zijn;
  - Zet een mooie mediatheek op waar de collectie aantrekkelijk en toegankelijk gepresenteerd staat en zorg voor fijne plekken om te kunnen lezen, zoals een bank en lekkere hangstoelen;
  - Monteer in elk lokaal een plank waar men boeken op kan presenteren; ook in de zaakvak- en praktijklokalen;
  - Creëer kleine leeshoekjes in taallokalen;
  - Zorg voor een leeshoek of plank in de teamkamer waar nieuwe boeken uitgelicht en gelezen kunnen worden;

Collectie Vraag 4

Doorleeslijstjes zijn een handige en makkelijke manier om leerlingen verder te helpen naar een volgend boek en soms ook wel een volgende leesdimensie. Vooral als ze blijven vasthangen in een bepaalde serie of genre. De lijstjes kunnen door de docenten en andere helpende volwassenen gebruikt worden, maar kunnen ook in de mediatheek opgehangen worden waar ze door de leerlingen gebruikt kunnen worden.

Leerling X vindt alleen maar Leven van een Loser leuk, vindt alle andere boeken alleen maar stom, teveel letters en te weinig plaatjes.

Welke vragen zou je kunnen stellen om tot een passend boek te komen?

Welke boeken zou je kunnen aanraden?

Collectie Antwoord 4

- Mogelijke vragen die je aan leerling X kan stellen zijn;
  - Wat vind je zo leuk/fijn aan het Leven van een Loser?
  - Wat zijn je hobby's?
  - Wat zijn je interesses?
- Mogelijke boeken om aan te raden zijn;
  - Dex: over school en andere ellende (door Mijke Pelgrim);
  - Op zoek naar Paulie Fink (door Ali Benjamin);
  - Knipoog (door Rob Harrell);

Collectie Vraag 5

Casus: Een school wil graag een collectie aanschaffen binnen een de Bibliotheek *op school*. Samenwerking. Ze willen hierbij alleen dat de boeken allemaal afkomstig zijn van Nederlandse schrijvers, want ze vinden het belangrijk om Nederlandse boeken te promoten en willen een makkelijke brug maken naar Nederlandse literatuur die ze in de bovenbouw moeten lezen. Voor de rest staat het de bibliotheek vrij om aan te schaffen wat in jullie expertise nodig is.

Hoe ga je hiermee om?

Collectie Antwoord 5

Denk bij je antwoord aan

- het aansluiten bij de belevingswereld en populaire schrijvers,
  - Eventuele Manga's in de collectie
-
- We zijn benieuwd tegen welke aannames/kaders jullie aanlopen vanuit scholen of misschien landelijke aannames en hoe jullie daarmee omgaan; deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Collectie Vraag 6

Leerling casus:

Noa is 12, zit sinds kort in de brugklas en ze houdt niet van lezen. Haar hobby's zijn TikTok, dansen en koken. Vroeger las ze wel, maar die boeken vindt ze echt te kinderachtig – Waanzinnige Boomhut enzo.

Welke boeken zou je kunnen aanraden?

Collectie Antwoord 6

- We zijn benieuwd welke boeken jullie zouden aanraden; deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Collectie Vraag 7

Hoe ziet een goede collectie eruit? Past de norm zoals die hiernaast staat bij jouw school of zou je er van af wijken?

Zou je gebruik maken van de startcollectie vmbo die door de NBD wordt aangeboden of ga je (liever) zelf shoppen voor een mooie, passende startcollectie?

de Bibliotheek <i>op school</i> VMBO-HAVO-VWO			
Codering bibliotheek	Boekensoort	Bestemd voor	Percentages
B	Vrijleesboeken B	Onderbouw	5
C	Vrijleesboeken C	Onderbouw- Bovenbouw	15
D	Vrijleesboeken D	Bovenbouw	15
J	Informatieve boeken: oa dichtbundels, biografieën	Onderbouw	15
Volwassen informatie	Informatieve boeken: o.a. dichtbundels, biografieën	Bovenbouw	3
Strips	Strips	Alle lagen	7
Overige talen	Vrijleesboeken, Engels en andere talen	Alle lagen	20
Volwassen Romans	Lezen voor de lijst	Bovenbouw	20
			100

Collectie Antwoord 7

- Meerdere antwoorden mogelijk.
- We zijn benieuwd naar jullie ideeën over een goede collectie; deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Collectie Vraag 8

Doorleeslijstjes zijn een handige en makkelijke manier om leerlingen verder te helpen naar een volgend boek en soms ook wel een volgende leesdimensie. Vooral als ze blijven vasthangen in een bepaalde serie of genre. De lijstjes kunnen door de docenten en andere helpende volwassenen gebruikt worden, maar kunnen ook in de mediatheek opgehangen worden waar ze door de leerlingen gebruikt kunnen worden.

Leerling Y heeft dyslexie en adhd, vindt lezen niet leuk, is snel afgeleid, wil eigenlijk ook niet lezen, maar als ie dan toch moet lezen, dan een boek met veel plaatjes en weinig tekst.

Welke vragen zou je kunnen stellen om tot een passend boek te komen?

Welke boeken zou je kunnen aanraden?

Collectie Antwoord 8

- Mogelijke vragen die je aan leerling X kan stellen zijn;
  - Wat zorgt ervoor dat je lezen niet leuk vindt?
  - Hoe uit jouw dyslexie zich?
  - Wat zijn je hobby's?
  - Wat zijn je interesses?
  - Zou een omgeving met weinig afleiding jou helpen om je te kunnen concentreren op het lezen?
- Mogelijke boeken om aan te raden zijn;
  - Informatieve boeken;
  - Stripboeken;
  - Graphic novels;
  - Dunne boeken zoals de Blossom Books Shorties, Kluitman Nouvelles, etc.;
  - Een 'normaal' leesboek met korte hoofdstukken;
  - Luisterboeken/Passend Lezen met koptelefoon;
  - Boeken met dyslexielettertype (eerst navraag doen bij leerling)/ e-books met ander lettertype;

Activiteiten vraag 1

- Welke activiteiten krijgen het beste feedback van jouw school?

Activiteiten antwoord 1

- Je kunt hierbij denken aan campagnes, zoals Read2me, maar ook aan activiteiten in de klas, vrij lezen, trainingen voor docenten etc

Activiteiten vraag 2

- Over welke activiteiten ben je zelf enthousiast?
- Waarom ben je hier enthousiast over?
- Wat maakt deze activiteit anders dan de anderen?
- Welke impact heeft het? En op wie?

Activiteiten antwoord 2

- Antwoord:

Activiteiten vraag 3

- Wat heb je nodig om een goede activiteit te ontwikkelen? En waar moet een activiteit aan voldoen?

Activiteiten antwoord 3

- Antwoord: Denk bij je formulering na over punten als:
  - Wat is het doel?
  - Wie is de doelgroep?
  - Wat bereik ik op korte en lange termijn met deze activiteit?
  - Hoeveel vraagt het ontwikkelen van de bibliotheek?
  - Hoeveel vraagt de uitvoering van de bibliotheek?
  - Is het aantrekkelijk voor de doelgroep?
  - Hoe lang gaat de activiteit mee? (1 jaar, 3 jaar, 5 jaar?)
  - etc

Activiteiten vraag 4

- Hoe bepaal je de doelgroep bij het ontwikkelen van een activiteit?

Activiteiten antwoord 4

- Antwoord: je kan je bij activiteiten richten om leerlingen, docenten of ouders, maar hierbinnen kan je natuurlijk verder verfijnen: brugklassers of 3de klassers, docenten Nederlands of docenten binnen de zaakvakken, ouders met een meertalige achtergrond etc.
- Het is vooral belangrijk om goed te kijken bij wie je het meeste impact maakt.

Activiteiten vraag 5

- Wat is voor jou een belangrijk boek en hoe kun je het op school inzetten?

Activiteiten antwoord 5

- We zijn benieuwd naar jouw antwoorden, deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Activiteiten vraag 6

- Lees je weleens voor op school? Waarom wel/niet?

Activiteiten antwoord 6

- Antwoord: Hier zijn een aantal redenen om wel voor te lezen op school
- Voorlezen is een kans om leerlingen met boeken kennis te laten maken, die ze zelf nog te moeilijk vinden.
- Voorlezen vergroot de woordenschat;
- Voorlezen stimuleert de fantasie;
- Voorlezen helpt kinderen te leren luisteren en zich te concentreren;
- Voorlezen daagt uit om zelf te lezen;
- Voorlezen stimuleert het inlevingsvermogen;
- Voorlezen vergroot de liefde voor boeken;
- Voorlezen draagt bij aan een toename van het zelfvertrouwen;
- Door met de leerling ook te praten over het boek, wordt de leerling ook gestimuleerd actief met taal aan de slag te gaan.

Activiteiten vraag 7

- Hoe laat je leerlingen/docenten kennis maken met de bibliotheek?
  - Wat willen jullie bereiken bij de kennismaking met de bibliotheek?
  - Hebben jullie een speciaal programma? Speurtocht?
  - Is er een apart programma voor docenten?

Activiteiten antwoord 7

- Meerdere antwoorden mogelijk.
- We zijn benieuwd naar jullie ideeën; deel ze met ons door ze op een op een post-it te schrijven en op de tafel te plakken.

Activiteiten vraag 8

- Leg activiteiten op meest naar minst impactvol

Activiteiten antwoord 8

- Antwoord:

Netwerk en Beleid - vraag 1

Wat is het belang/de meerwaarde voor de school van een samenwerking met de bibliotheek in de vorm van een dBos?

Netwerk en Beleid - antwoord 1

Eigen invulling, denk aan:

- Actuele en gevarieerde collectie.
- Strategische samenwerking is geborgd in beleid van school, bibliotheek en gemeente.
- Deskundige lees(media)consulent adviseert en ondersteunt de lees/taalcoördinator en het team van de school.
- Jaarlijkse doelen worden bepaald op basis van gemonitorde resultaten.
- Jaarlijkse doelen en activiteiten worden vastgelegd in een lees- en/of mediaplan.
- Portaal voor het zoeken en registreren van boeken, het stimuleren van lezen en het vinden van betrouwbare informatie.

Netwerk en Beleid - vraag 2

- Wat mag er niet ontbreken in de samenwerkingsovereenkomst tussen bibliotheek en school?

Netwerk en Beleid - antwoord 2

Eigen invulling, denk aan:

- Doelen van de samenwerking
- Taakverdeling, wie is waarvoor verantwoordelijk
- Offerte/begroting
- Privacy
- Duur en evaluatie

Netwerk en Beleid – vraag 3

- Casus: de school heeft een enthousiaste groep docenten Nederlands die het lezen en de samenwerking met de bibliotheek erg stimuleert. De directeur staat er ook achter, maar heeft niet de tijd/urgentie om zich te verdiepen in de samenwerking. Hij laat de docenten Nederlands de kar trekken. Docenten van andere vakgebieden vinden lezen en de bibliotheek echt iets voor het vak Nederlands. Ze zien wel dat kinderen minder goed kunnen lezen, maar zien hier voor zichzelf geen rol in.
- Vraag: hoe zou jij hier (als leesconsulent) mee omgaan?

Netwerk en Beleid – antwoord 3

- Eigen invulling

Netwerk en Beleid - vraag 4

- Hoe sluit je de verwachtingen, tussen school en bibliotheek, op elkaar aan?

Netwerk en Beleid - antwoord 4

Eigen invulling, denk aan:

- Vooraf duidelijke afspraken maken en op papier zetten
- Regelmatig evaluatiemomenten inplannen en zo nodig aanpassingen doen
- Verantwoordelijkheden/taakverdeling van tevoren bespreken

Netwerk en Beleid - vraag 5

- Welke afspraken maak je intern bij de bibliotheek voordat er een samenwerking met een school start?

Netwerk en Beleid - antwoord 5

Eigen invulling, denk aan:

- Heldere taakverdeling (intern)
- Uren leesconsulent
- Expertise

Netwerk en Beleid - vraag 6

- Wat wil je als bibliotheek bereiken in de samenwerking met een school?

Netwerk en Beleid - antwoord 6

Eigen invulling, denk aan:

- Het bereiken van jongeren
- Laaggeletterdheid tegengaan
- Docenten inspireren

Netwerk en Beleid - vraag 7

- Wat zou je landelijk gestandaardiseerd willen hebben in de samenwerking tussen de bibliotheek en school?

Netwerk en Beleid - antwoord 7

Eigen invulling, denk aan:

- Collectie
- Uren leesconsulent
- Lidmaatschap

Netwerk en Beleid - vraag 8

- Waar maak je als leesconsulent op je eigen school op dit moment de meeste impact mee? En waarmee de minste?

Netwerk en Beleid - antwoord 8

Eigen invulling

Ken je doelgroep vraag 1

- Om te bepalen wat vmbo'ers nou *wel* graag zouden willen lezen en zodoende wat we moeten opnemen in de schoolbibliotheken hebben we onder andere een enquête afgenomen bij honderden leerlingen.
Hierin bevroegen we ze over hun leesgewoontes, maar ook favoriete films, games en hobby's.
- **Vraag:** welke drie genres fictieboeken zijn het meest populair bij vmbo'ers, denk je? Kan jij bij elk van deze genres een titel noemen (voor de leeftijd 12-16)?

Ken je doelgroep antwoord 1

▪ Antwoord:

- Thriller

- *Laser game* van Maren Stoffels (B)
- *24 uur* van Marcel van Driel (C)
- *Exit* van Mel Wallis de Vries (D)

- Avontuur

- *Gameboek – schaduwkraai* van Marcel Groenewegen (B)
- *Haaieneiland* van Rob Ruggenberg (C)
- *In het vervloekte hart* van Rima Orie (D)

- Humor (let op: veel boeken bevatten humor maar niet als genrebepaling)

- *Harry Potter*-serie van J.K. Rowling (B)
- *Aan alle jongens van wie ik hield* van Jenny Han (C)
- *Pizzamaffia* van Khalid Boudou (D)

Ken je doelgroep vraag 2

- Wat kun je doen om je doelgroep goed te leren kennen? Ga met elkaar in gesprek over wat jij doet om jouw doelgroep beter te leren kennen.

Ken je doelgroep antwoord 2

- **Antwoord:**

- Vraag aan je school of je met een klein groepje leerlingen in gesprek mag gaan: wat vinden ze van lezen? Waar denken ze aan bij lezen en boeken? Wat doen ze in hun vrije tijd? Wat zijn hun toekomstdromen?
- Vraag docenten om een vragenlijst bij hun leerlingen af te nemen over hun leesvoorkeuren, vrije tijdsbesteding etc. Zie voorbeeld van een leerlingenvragenlijst van de OBA.
- Vraag op je school of je mag meelopen met lessen (Nederlands en zaakvakken)
- Tip: lees het boek 'Geen stress, we gaan het maken' van Maxe de Rijk. Maxe is docent op het Mundus College, een vmbo/pro school in Amsterdam Nieuw-West, en heeft haar ervaringen en gesprekken met leerlingen uit haar vmbo kansklas in dit boek vast gelegd. Geeft heel veel inzicht in de doelgroep, hun achtergrond, hun straggelingen, toekomstdromen en ook hoe je over maatschappelijk moeilijke onderwerpen met ze in gesprek kunt gaan.

Ken je doelgroep vraag 3

- Hoe ga jij om met de grote diversiteit in de vmbo/pro doelgroep, qua achtergrond maar ook qua taal/leesniveaueu? Ga met elkaar hierover in gesprek.

Ken je doelgroep antwoord 3

- **Antwoord:**

- Zorg voor diversiteit in de collectie (culturele, economische, seksuele, neurodiversiteit).
- Zorg voor diversiteit in de collectie qua niveau: boeken voor zowel vaardige als minder vaardige lezers. Literaire boeken en boeken meer primair gericht op leesplezier. Kijk voor verhoudingen naar het rekenmodel van Probiblio.
- Voorlezen stimuleren! Argumenten die je met docenten kan delen:
  - Voorlezen zorgt voor inclusie omdat iedereen kan meedoen, ongeacht je eigen leesvaardigheid;
  - Uit onderzoek blijkt dat het voor net zoveel ontwikkeling van het leesbegrip zorgt als het zelf lezen van een boek;
  - Uit onderzoek blijkt dat voorlezen bijdraagt aan de motivatie om zelf in een boek te gaan lezen.
- Tip: passendlezen.nl met aanbod luisterboeken voor zwakkere lezers.

Ken je doelgroep vraag 4

- Ga in discussie over de volgende stelling:

Vrij lezen in het eerste jaar van dBos invoeren gaat nog een stap te ver voor vmbo of pro-leerlingen.

Ken je doelgroep antwoord 4

- **Antwoord:**

Overwegingen in deze discussie:

- Vrij lezen zorgt voor ontwikkeling bij de al vaardige lezers; zwakkere lezers kunnen nog meer leesweerstand opbouwen als ze niet goed begeleid worden.
- Vrij lezen is een belangrijk onderdeel in het bouwen aan een positieve leescultuur op een school.
- Gefaseerd toewerken naar vrij lezen: begin eerst met samen lezen. Neem leerlingen mee in hoe jij het boek leest (modelling) door bijv samen de eerste paar hoofdstukken van een boek te lezen. Daarna kunnen ze verder vrij lezen in dit boek. Tip: luister de podcast '[Hoe geef je een effectieve en kennisrijke leesles op de basisschool?](#)', ook zeer inspirerend voor het voortgezet onderwijs en raakt aan deze discussie.

Ken je doelgroep vraag 5

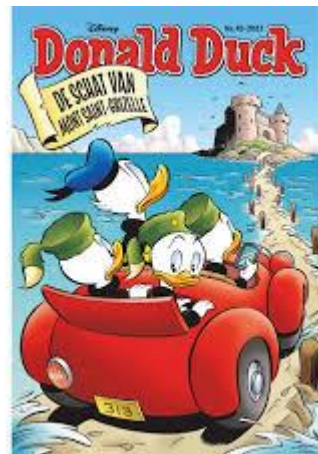
Om te bepalen wat vmbo'ers nou *wel* zouden willen lezen hebben we een enquête afgenomen bij honderden leerlingen.

- **Vraag:** Welk tijdschrift staat (nog steeds) met stip op nummer één bij de doelgroep?
- **Vraag:** Welke drie tips (in chronologische volgorde) zou jij kunnen geven om van dit blad naar een leesboek op het nodige te komen?

Ken je doelgroep antwoord 5

▪ Antwoord:

- Donald Duck
  - Meer verhalende strip (bijvoorbeeld historische strip zoals Oorlogsverhalen van Eric Heuvel)
  - Graphic novel gebaseerd op een leesboek
  - Origineel leesboek

Ken je doelgroep vraag 6

- Om te bepalen wat vmbo'ers nou *wel* zouden willen lezen hebben we een enquête afgenomen bij honderden leerlingen.
1. Wat zijn de populairste hobby's bij de doelgroep, en hoe kun je daar gebruik van maken bij het aanraden van een boek?

Ken je doelgroep antwoord 6

- **Antwoord:**

Gamen, naar buiten gaan (“hangen”) en sporten (opvallend genoeg wordt sociale media niet genoemd, dit wordt niet als hobby gezien).

Games zijn er in alle soorten en maten, bevraag vooral wat ze leuk vinden aan de games die ze spelen en probeer daarop in te haken.

Bij sporten kun je denken aan inspirerende biografieën van bekende sporthelden, of fictie met het sportelement erin verwerkt, zoals *Truth or Dance* (dansen), *Ghost* (hardlopen), of *De spookspeler* (voetbal).

Ken je doelgroep vraag 7

- Om te bepalen wat vmbo'ers nou *wel* zouden willen lezen hebben we een enquête afgenomen bij honderden leerlingen.
- Grappig: welk van deze antwoorden op de vraag over welk onderwerp ze graag zouden willen lezen komt NIET van een vmbo'er volgens jou? Waarom wel of niet?
  - a) "1. horror ik hou van blood :) 2. romantiek"
  - b) "Misdad en straf van Fjodor Dostojevski"
  - c) "Coleen hoover, tweede wereldoorlog"
  - d) "gamen"
  - e) "als jullie morrisseys autobiografie in de boekenkast zouden willen stoppen zou ik heel dankbaar zijn, of iets van oscar wilde perchance"

Ken je doelgroep antwoord 7

- **Antwoord:**

d. gamen

Ken je doelgroep vraag 8

- **Casus:**

Op een praktijkschool hebben ze net hun schoolbibliotheek geopend en laten ze de leerlingen per klas in kleine groepjes naar de bibliotheek komen, waar de leescoördinator en leesmediaconsulent de leerlingen begeleiden met hun boekkeuze. Een groepje derdeklassers komt langs. Eén meisje laat heel veel weerstand zien. Ze geeft aan geen boek te willen kiezen. De LC probeert met haar één op één in gesprek te gaan om te achterhalen waarom ze het niet wil. Ze biedt haar aan om naar een stripboek, manga of graphic novel te kijken samen, maar ze blijft met haar armen over elkaar staan en zegt geen enkel boek te willen. Hoe pak je dit aan als LC/LMC?

Ken je doelgroep antwoord 8

- **Antwoord:**
- We hebben haar voor dat moment gelaten en ze is dus zonder boek weer de klas in gegaan. Misschien was er een andere reden waarom ze zo in de weerstand zat en we willen op een ander moment nog een keertje met haar in gesprek gaan over lezen. Andere tips zijn welkom 😊 Je kunt ze op bijgevoegde A4-tje schrijven.

